

УДК 373.31

Б. Голова, Н. Шостаківська, к. пед. н., доц.

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя (Україна)

**РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

B.Holova; N. Shostakivska, Ph.D., Assoc.

**CRITICAL THINKING DEVELOPMENT IN THE ENGLISH LANGUAGE
LEARNING PROCESS**

В умовах сучасного суспільства в процесі швидкорозвинутому інформаційному просторі, підвищеної ролі інформаційних процесів, збільшенні швидкості виникнення комплексних завдань змінюються і вимоги, що пред'являються до фахівця: мобільність, самостійність у прийнятті рішень з питань, що стосуються його професійної діяльності, здатність до саморозвитку. Саме тому нині постає актуальним питання про «зміну освітньої парадигми, переорієнтації системи освіти з традиційної психолого-педагогічної на педагогіко-інноваційну, розвиваючу»[1].

Розвиток розумових компетенцій – одна з першочергових та необхідних умов для ефективного вирішення соціальних, наукових і практичних завдань майбутнього фахівця. Мислення високого рівня вимагає вміння визначати пріоритети, прийняття індивідуальної відповідальності, наявності культури роботи з інформацією. Студенти вузу, володіючи широким запасом знань і достатнім соціальним досвідом, які здатні трансформувати наявні знання, вміння та навички в компетенції, за умови високої мотивації до активної пізнавальної діяльності.

З огляду на вище сказане виокремлюють такі принципи розвитку вміння критично мислити:

- інформаційної насиченості навчального і практичного матеріалу;
- соціальної обумовленості предмета осмислення;
- комунікативності в процесі осмислення проблеми та її обговорення;
- проблемності змісту матеріалу; мотивації і потреби набувати знання;
- науковості, істинності і доступності інформації;

Технологія розвитку критичного мислення сприяє досягненню такого рівня, так як вчить ставити питання, ранжувати інформацію, аргументувати свої дії і оцінювати результати своєї діяльності. Під критичним мисленням мається на увазі такий вид інтелектуальної діяльності людини, який характеризується високим рівнем сприйняття, розуміння, об'єктивності підходу до навколишнього його інформаційно-комунікаційного поля. До такого типу мислення вдаються «під час вирішенні поставлених завдань, формулюванні висновків, імовірнісної оцінки та прийняття рішень»[2, с. 5].

Вище зазначена педагогічна технологія охоплює в себе інтегровані ідеї, методи і технології групового і колективного, проблемного і розвиваючого навчання.

Як приклад пропонується розглянути застосування технології розвитку критичного мислення з метою індивідуального планування і визначення мети, підвищення мотивації, взаємонавчання, розвитку мовної та комунікативної компетенції в рамках вступного практичного заняття з англійської мови по темі «Робота» зі студентами другого курсу Національного дослідницького Томського політехнічного університету. На етапі виклику застосування прийому «Кластер» («гроно») доцільно використовувати для систематизації матеріалу. У центрі схеми розташовується ключове поняття (тема навчального плану) і перед студентами ставиться питання: «Як

Секція 5. Основні засади формування професійної компетентності у вищій школі

ви думаєте, що ми будемо обговорювати в цій темі?». Студенти логічно пов'язують наступні асоціації з темою і записують відповіді в схему кластера. В результаті виходить подоба опорного конспекту по темі, що вивчається. Даний прийом дозволяє кожному учаснику освітнього процесу вийти на власне цілепокладання, активізувати лексичні одиниці в мові і ввести нові.

Прийом «Кубик» створює умови для інтерпретації отриманої інформації, дозволяючи реалізувати різні фокуси розгляду проблеми, створює багатогранне уявлення про досліджуваному матеріалі. Шість граней кубика припускають наступні завдання:

1. Дайте опис.
2. Порівняйте з чим-небудь.
4. Проаналізуйте.
5. Застосуйте це в роботі за фахом.
6. Наведіть приклади.

Приклад відповіді студента с опорою на ілюстративний матеріал: These are professional dancers.

The woman is more concentrated than the man.

Their pose looks like a statue. They must be performing on the stage. Dancers entertain people in restaurants. For example, I have seen a dancing show recently.

Критичне мислення – складне й багаторівневе явище. Мислити критично означає вільно використовувати розумові стратегії та алгоритми пошуку, для формування обґрунтованих, зважених висновків і оцінок, прийняття рішень. Результатом цього є раціональне використання часу, ефективна робота з джерелами інформації, вміння організовувати цю інформацію так, щоб зберегти її цілісність і суть. Застосування методів розвитку критичного мислення на фахових заняттях, позитивно впливатиме на удосконалення розумових навичок студента, розвиток творчих здібностей, умінь і навичок.

В цілому досвід організації занять з англійської мови зі студентами технічних спеціальностей із застосуванням інтерактивних технологій дозволяє стверджувати, що ця освітня технологія процесу навчання комунікативний характер, забезпечує гармонійне поєднання індивідуальної, парної і групової роботи. Стратегії, методи і прийоми можуть бути скомбіновані таким чином, що дозволяє викладачеві адаптувати заняття до конкретного матеріалу і рівню мовної підготовки студентів. У зв'язку з цим технологія розвитку критичного мислення задовольняє потреби учасників освітнього процесу в самореалізації, створює ситуацію успішної діяльності, виховує повагу в колективі, розвиває самостійність і активність мислення

Література

1. Москвская Н. Л., Муякина В. П. Критическое мышление как образовательная ценность. URL: http://otherreferats.allbest.ru/pedagogics/00129961_0.html (дата обращения: 25.11.2013).
2. Халперн Д. Психология критического мышления. СПб., 2000. 512 с.
3. Лаптинская В. С. Критическое мышление как объект педагогического исследования в системе высшего юридического образования // Вестник Томского гос. пед. ун-та (Tomsk State Pedagogical University Bulletin), 2005. Вып. 5 (49). С. 125–129.
4. Федотовская Е. И. Методика развития критического мышления как важного фактора формирования иноязычной коммуникативной компетенции в специализированных вузах: автореф. дис. ... канд. пед. наук. М., 2005.
5. Муштавинская И. В. Роль технологии развития критического мышления в формировании метакогнитивных умений учителя и ученика // Проблемы и перспективы развития образования. Пермь, Меркурий, 2012. С. 19–24.